

**T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ**

ESAS NO : 2022/588
KARAR NO : 2023/84
KARAR TR : 23/01/2023

ÖZET: Karayolunda meydana gelen maddi hasar nedeniyle uğranılan zararın rücuu tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİYARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : R. S. A.Ş.
Vekilleri : Av. Ö. K. S., Av. C. U. K
Davalılar : 1- İZSU İzmir Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. M. A. S
2- İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. M. A

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, 11/12/2020 tarihinde müvekkili sigorta şirketinin sigortalısı üçüncü kişinin yaşadığı binanın önündeki caddede park halindeki sigortalı aracın aşırı yağış ve selden dolayı rögar taşması sonucu hasar görmesi nedeniyle, polçe kapsamında sigortalıya ödenen tutarın rücuu tazmini talebiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalılardan İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı vekili, yasal cevap süresi içinde yargı yolu bakımından görev itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. İzmir 19. Asliye Hukuk Mahkemesi 04/03/2022 tarihli ve E.2021/192, K.2022/98 sayılı kararı ile, "idarenin hizmet kusurundan doğan sorumluluk davasının idari yargı yerinde görülmesi gerektiği" gerekçesiyle, dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar vermiştir.

4. İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesi 16/05/2022 tarihli ve E.2022/773, K.2022/755 sayılı kararı ile, "2918 sayılı Kanun'un 110.maddesi gereğince, yine özel hukuk tüzel kişisi ve tacir olan İZSU aleyhine açılan davanın adli yargıda görülmesi gerektiği" gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan kabulü ile istinafa konu kararın kaldırılmasına ve dosyanın mahkemesine iadesine kesin olarak karar vermiştir.

5. İzmir 19. Asliye Hukuk Mahkemesi 02/06/2022 tarihli ve E.2022/211 sayılı kararın havi tensip zaptı ile, "tarafalara duruşma günü bildirir davetiye çıkartılmasına ve duruşma günü belirlenmesine" karar vermiş, davalı büyükşehir belediyesi vekilinin görev itirazını da zınnen reddetmiştir.

6. Davalılardan İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Danıştay Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Danıştay Başsavcılığı Talebi

7. Danıştay Başsavcısı, kamu tüzel kişisi İZSU Genel Müdürlüğü'nün kamu hizmeti kapsamında sunmuş olduğu hizmetin kötü işlemesi, bir başka anlatımla hizmet kusuru iddiasına dayalı uyuşmazlığın idari yargıda çözülmesi gerektiği görüşüyle olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

" 2560 sayılı Kanun uyarınca kurulmuş olan su ve kanalizasyon idarelerinin kamu tüzel kişisi olduğu ve Kanunda yapmakla yükümlü olduğu belirlenen alt yapı hizmetlerinin de kamu hizmeti niteliği taşıdığı açıktır. Bir başka anlatımla, su ve kanalizasyon idareleri kamu hizmeti niteliğini taşıyan alt yapı hizmetlerini idare hukuku ilke ve kurallarına göre kamusal yetki kullanarak kurup, sürdürmekle görevli kılınmıştır. Bu bakımdan, bu idareler yürütmekle yükümlü kıldıkları bu görevler açısından Türk Ticaret Kanununa göre tacir sayılamayacakları gibi özel hukuka tabi bir takım iş ve işlemlerde bulunmaları da su, kanalizasyon gibi kamu hizmeti niteliği taşıyan alt yapı hizmetlerinin kuruluşunun, idare hukuku ilke ve kurallarına tabi olduğu sonucunu ortadan kaldırmamaktadır.

Dava konusu olayda, aşırı yağış nedeniyle rögar ve derelerin taşması sonucu davacı şirket sigortalısına ait aracın hasar gördüğünden bahisle uğranıldığı ileri sürülen maddi zarara ilişkin tazminat sorumluluğu, özel hukuktan kaynaklanan bir sorumluluk olmayıp, davalı idarenin alt yapı hizmetini kusurlu yürütmesinden kaynaklandığı iddiasına dayandığından; idare hukuku kurallarına göre değerlendirilmesi gereken bir sorumluluktur.

Bu durumda; uğranıldığı ileri sürülen zarar, 2560 sayılı Kanun uyarınca kamu tüzel kişisi olarak kurulmuş olan İZSU Genel Müdürlüğü'nün Kanunda belirlenmiş olan kamu hizmeti niteliği taşıyan alt yapı tesisini kurma ve işletme yetkisi kapsamında sunmuş olduğu hizmetin kötü işlemesi, hiç işlememesi ya da eksik işlemesi, bir başka anlatımla hizmet kusuru iddiasına dayandığından uyuşmazlığın görümü ve çözümünün idari yargının görevine girdiği sonucuna ulaşılmaktadır. "

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

8. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu Kanun'un karayollarında uygulanacağı hüküm altına alınmış; "Tanımlar" başlıklı 3.maddesinde de trafik, yayaların, hayvanların ve araçların karayolları üzerindeki hal ve hareketleri olarak; karayolu, trafik için kamunun yararlanmasına açık olan arazi şeridi, köprüler ve alanlar olarak tanımlanmıştır.

9. 2918 sayılı Kanun'un, "Belediye trafik birimleri, görev ve yetkileri" başlıklı 10. maddesi şöyledir:

" Bu Kanunla belediyelere verilen görevler il ve ilçe trafik komisyonları ve mahalli trafik birimleri ile işbirliği yapılarak yürütülür.

a) Kuruluş

Her belediye başkanlığı bünyesinde, hizmet kapasitesi gözönünde tutularak İçişleri Bakanlığınca tespit edilecek ölçülere ve genel hükümlere göre, belediye trafik şube müdürlüğü, şefliği veya memurluğu kurulur.

b) Görev ve yetkiler

1. Yapım ve bakımından sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmak,

2. Gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmak,

3. Karayolu yapısında ve üzerinde yapılacak çalışmalarda gerekli tedbirleri almak, aldirmek ve denetlemek,

4. Karayolunda trafik için tehlike teşkil eden engelleri gece veya gündüze göre kolayca görülebilecek şekilde işaretlemek veya ortadan kaldırmak,

5. Yol yapısı veya işaretleme yetersizliği yüzünden trafik kazalarının vukubulduğu yerlerde, yetkililerce teklif edilen tedbirleri almak,

6. Çocuklar için trafik eğitim tesisleri yapmak veya yapılmasını sağlamak,

7. Bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak. "

10. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi şöyledir:

"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Henzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar; sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabilmesi gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de, "Bu Kanun'un 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"

B. Yargı Kararları

11. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararında řu gerekçe ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir:

"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın henüzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözülmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözülmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kıldığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 23/01/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yöntem uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısının, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hakim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüştülp düşünöldü:

14. Dava, sigortalı üçüncü kişinin oturduğu binanın önündeki caddede park halindeki sigortalı aracın aşırı yağış ve selden dolayı rögar taşması sonucu hasar görmesi nedeniyle, polişe kapsamında sigortalıya ödenen tutarın rücuun tazmin talebiyle açılmıştır.

15. Somut olayda sigortalı araçta meydana gelen maddi hasar, sigortalının konutunun önündeki caddede biriken yağmur suyunun cadde üzerindeki rögarı taşıması sonucu meydana gelmiştir. Karayolunda meydana gelen bu hasarın, sigortalı aracın karayolu niteliğindeki cadde üzerinde park halindeyken gerçekleştiği, aracın karayolu üzerinde kısa veya uzun süreli park edilmesi eyleminin yasal tanımıyla "karayolu üzerindeki hal ve hareketleri" kapsamına girdiği, yani trafikten kaynaklandığı açık olmakla, davalı idarenin sorumluluğu 2918 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmelidir (§ 8).

16. Kamu hizmeti yürüten idarenin bu hizmeti yürüttüği sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütölüp yürütölmediğinin, bu hizmetin yürütölmesinde hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanmasının gerektiği, bu hususların saptanmasının ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceği kuşkusuzdur.

17. Bununla birlikte, Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110.

maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibarıyla görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

18. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı ve tazminat istemine ilişkin davanın maddenin yürürlük tarihinden sonra açıldığı hususu gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik hasarı nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu, meydana gelen zararın rücu tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Danıştay Başsavcısının başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Danıştay Başsavcısının BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

23/01/2023 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU ile KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan
Muammer
TOPAL

Üye
Nilgün
TAŞ

Üye
Doğan
AĞIRMAN

Üye
Eyüp
SARICALAR

Üye
Ahmet
ARSLAN

Üye
Mahmut
BALLI

Üye
Bilal
ÇALIŞKAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.

Üye
Ahmet
ARSLAN

